BATI ŞİİRLERİNDEN

YAZARIN ÖBÜR ESERLERİ

(DİRİLİŞ YAYINLARI'ndan)

ŞİİR:

ŞİİRLER I	Hızırla Kırk Saat
ŞİİRLER II	Taha'nın Kitabı/Gül Muştusu
ŞİİRLER III	Körfez/Şahdamar/Sesler
ŞİİRLER IV	Zamana Adanmış Sözler
ŞİİRLER V	Ayinler/Çeşmeler
ŞİİRLER VI	Leylâ ile Mecnun
ŞİİRLER VII	Ateş Dansı
ŞİİRLER VIII	Alınyazısı Saati
ŞİİRLER IX	Monna Rosa

GÜN DOĞMADAN (Şiirlerin Toplu Basımı)

HİKÂYE:

HİKÂYELER I	Meydan Ortaya Çıktığında
HİKÂYELER II	Portreler

PİYES:

PİYESLER I•ARMAĞAN

ÇEVİRİ ŞİİR:

İSLÂMIN ŞİİR ANITLARINDAN

DÜŞÜNCE:

RUHUN DİRİLİŞİ • KIYAMET AŞISI • ÇAĞ VE İLHAM I-II-III-IV • YİTİK CENNET • MAKAMDA • İSLÂMIN DİRİLİŞİ • DİRİLİŞ MUŞTUSU • VAROLMA SAVAŞI • İSLÂM • İSLÂM TOPLUMUNUN EKONOMİK STRÜKTÜRÜ • DÜŞÜNCELER I-II • GÜNDÖNÜMÜ • DİRİLİŞİN ÇEVRESİNDE • FİZİKÖTESİ AÇISINDAN UFUKLAR VE DAHA ÖTESİ I-II-III • YAPI TAŞLARI VE KADERİMİZİN ÇAĞRISI I-II • UNUTUŞ VE HATIRLAYIŞ • ÇAĞDAŞ BATI DÜŞÜNCESİNDEN • DİRİLİŞ NESLİNİN ÂMENTÜSÜ • SAMANYOLUNDA ZİYAFET • İNSANLIĞIN DİRİLİŞİ

DENEME:

EDEBİYAT YAZILARI I Medeniyetin Rüyası Rüyanın Medeniyeti Şiir
EDEBİYAT YAZILARI II Dişimizin Zarı
EDEBİYAT YAZILARI III Eğik Ehramlar

İNCELEME:

YUNUS EMRE•MEHMED ÂKİF•MEVLÂNA

GÜNLÜK YAZILAR:

FARKLAR•SÜTUN•SÛR•GÜN SAATİ

SÖYLEYİŞLER:

röportaj:

TARİHİN YOL AĞZINDA

konferans:

ÇIKIŞ YOLU I- Ülkemizin Geleceği
ÇIKIŞ YOLU II- Medeniyetimizin Dirilişi

meydan konuşması:

ÇIKIŞ YOLU III- Kutlu Millet Gerçeği

BATI ŞİİRLERİNDEN

Çeviren:
SEZAİ KARAKOÇ

5. baskı

DİRİLİŞ YAYINLARI
P.K. 1279, Sirkeci - İstanbul. Nuruosmaniye Cd.
Derin Han, No: 8/1, 34410 Cağaloğlu - İstanbul
Posta Çeki No: 348155 Tel: (0212) 519 04 57

Diriliş Yayınları : 19

Birinci Baskı : 1976
İkinci Baskı : 1978
Üçüncü Baskı : 1986
Dördüncü Baskı : 1995

BU KİTAP

Kitapta yer alan NERVAL'in **Ormanlarda, Sevgililer ve Büyükanne** isimli şiirlerinin çevirileri 1976'da **Diriliş** Pazartesi-Perşembe Günlüğü'nde; BAUDELAIRE'in **Cythére'ye Yolculuk** adlı şiirinin çevirisi 1955'de **İstanbul** Dergisi'nde; RIMBAUD'nun **Bit Kıran Kızlar** adlı şiirinin çevirisi 1965'de **Şiir Sanatı** Dergisi'nde; VALERY'nin **Narlar, Ateş Kuşu, Düzmece Ölü Kadın** isimli şiirlerinin çevirileri 1976'da **Diriliş** Pazartesi-Perşembe Günlüğü'nde; CLAUDEL'in **Kutlu Öğle** şiirinin çevirisi 1958'de **Pazar Postası** Gazetesi'nde, **Kutsal Ekmek** şiirinin çevirisi 1956'da **Büyük Doğu** Günlük Gazetesi'nde, **Balad** şiirinin çevirisi 1966'da **Diriliş** Dergisi'nde; APOLLINAIRE'in **Mirabeau Köprüsü** adlı şiirinin çevirisi, MAX JAKOB'un **Şapka Satıcısı** adlı şiirinin çevirisi 1955'de **Şiir Sanatı** Dergisi'nde; SAINT-JOHN PERSE'in **Anabase VII** adlı şiirinin çevirisi 1966'da **Diriliş** Dergisi'nde; PREVERT'in **Bu Aşk** adlı şiirinin çevirisi, GUILLEVIC'in **Kayalar** isimli şiirinin çevirisi, PAUL GILSON'un Şiirlerinden Parçalar'ın çevirisi 1955'de **Şiir Sanatı** Dergisi'nde; QUASIMODO'nun **Bir Başka Lazar** adlı şiirinin çevirisi 1960'da **Diriliş** Dergisi'nde yayınlanmıştır.

Kitabın başındaki **Bir Kaç Söz** yazısı da 1976'da **Diriliş** Pazartesi-Perşembe Günlüğü'nde çıkmıştır.

© **Diriliş Yayınları.** BU KİTAP DAHİL BÜTÜN ESERLERİMİZİN TÜM YAYIN HAKLARI SAKLIDIR (Değerlendirme amacıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yazarın yazılı izni olmadan, hiçbir surette alınamaz, çoğaltılamaz, çevirisi yapılamaz, radyo, TV'lerde okunamaz, kaset ve CD'lere aktarılamaz, Internet dosyası açılamaz).

Baskı-Cilt: Bayrak Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sultanahmet, Küçükayasofya Cd. Yabacı Sk. No:2/1
Eminönü - İstanbul

İstanbul – Aralık 2005

BATI ŞİİRLERİNDEN

BİR KAÇ SÖZ

Diriliş, bir yanıyla da, bir arayış akımı olan bir inanç, düşünce, ülkü ve estetik akımıdır. O yüzden, diriliş arayışı, metafizikten tarihe, düşünceden estetiğe kadar bütün kültür ve uygarlık alanını kapsar. O, hakikat arayışının durduğu yerde duracaktır. Ama, hakikati arayış, bir yerde durmaz. Bu yüzdendir ki, bir yandan Diriliş İnsanı'nın ana çizgilerini yakalamaya çalışırken, öte yandan, en tabiî mecrası içinde, onun estetiğinin de inşasına katkıda bulunma, yardım etme ödevini yüklenmiş, üstlenmiş bulunuyoruz.

★

İnsanlığa yaraşır, insanlığı yücelten, ya da insan yüceliğini hedef alan ve insanlığın yücelişine karşılık düşen bir edebiyatın boy vermesi için, gücümüzün yettiğince, düşünce ve önerilerimizin, soru ve çözümlerimizin, çözümleme ve bireşimlerimizin yanı sıra, bu oluşumun büsbütün soyutta ve askıda kalmaması ve konkre, tarihî bir platforma oturması için, kendi uygarlığımızdan, Batı'dan ve öbür uygarlıklardan örnekler vermeye uzanma ihtiyacını duyuyoruz.

★

Bugüne kadar çıkmış kitaplarım ve yazılarımdan, parça parça olduğu gibi, yakında yayınlayabileceğimizi umduğum* "Edebiyat Yazıları" adlı, bu konudaki yazılarımı toplayacak kitabımdan da toplu olarak, bilhassa şiir etrafındaki (ya da başka bir deyişle, şiiri merkez alan) estetik, sanat ve edebiyat görüşüm ve bu görüşün genel Diriliş Görüşü içindeki yeri tesbit edilebilir.

Ancak Diriliş Görüşü, bir akım olarak, henüz gelişim ve açılım halini sürdürdüğünden, kapanmış ve bitmiş bir görüş ve akım olmadığından, görüşlerimizin aydınlığa çıkışı ve yeni örnek ve yapıtlara kavuşması, boşlukların doldurulması, fazla keskin yerlerin yumuşatılması, fazla genel yargıların ayrıntılarına indirilmesi v.s. çalışmalarımız, estetik dünyasının havasını soluma mutluluğundan bundan böyle de mahrum olmayacaktır.

★

Daha önce yayınlanan "İslâmın Şiir Anıtlarından" adlı yapıtımızda, engin islâm şiirinden minik bir demet sunmuştuk. Orda da belirttiğimiz gibi, gayemiz, bir islâm şiiri antolojisi vermek değildi. Belki o ruhtan bir kıvılcımın şair ruhlara yeniden düşüp onlarda yeni bir ateşin doğması arzusu, niyeti ve amacı vardı o girişimde.

Şimdi de, *Batı Şiirlerinden* adlı bu kitapla, uygarlığımızın karşısına dikilen ve onun son krizinde dış etkinin aslan payına sahip olan bir uygarlığın son çağ şiirlerinden birkaç örnek vererek, aynı amaca hizmet etmiş olduğumuz inancındayız.

* Bilindiği gibi daha sonra bu kitaplar yayınlandı.

Böylece, İnsanlık Uygarlığının Batı yakasından da bir demet gül düşüyor balkonumuzdan içeri.

★

Evet, şüphesiz, bu bir Batı Şiiri Antolojisi değildir. Öyle olsaydı, onda Dante, Petrarca, Shakespeare, Goethe, Heine, Eliot, Ezra Pound, Lorca ve daha bir nice şair gözükecekti eserleriyle. Ya da gözükmeleri gerekirdi. Nasıl ki, "İslâmın Şiir Anıtlarından" adlı kitapta da, tam bir, İslâm Şiiri Antolojisi'nde bulunması gereken nice şair, Mearri, Atahiyya, Farid, Rudegi, Senai, Attar, Nizamî, Sâdi, Hâfız, Hayyam, Firdevsi, Câmi, Şevket, Saib, İkbal ve daha niceleri yer almamıştır.

Gaye bir koku ulaştırmaktı bu iki şiirden, bu iki dünya şiirinden.

Bundan ötesi, uzmanların, bütün ömrünü bu alanlara verecek olan diriliş sanat ve edebiyat, bilim ve eleştiri erlerinin işi. O kültürleri hazmetmiş şairlerin ve tam anlamıyla incelemiş akademisyenlerin görevi.

★

Bizim işimiz, bir kibrit çakmak. Dünyayı yakmak için değil, dünyayı ışıtacak meşaleyi tutuşturmaya kendi çapımızda yardımcı olmak için.

GERARD DE NERVAL
(1808-1855)

ORMANLARDA

Kuş doğar kuş şakır baharda
Türküsünü duymaz mısınız
Ah ne saf ne sâde ne dokunaklı
Kuşun sesi ormanlarda

Yaz. Kuş kuşu arar
Kuş sever ve bir kere sever ömründe
Ne tatlı, sâkin ve vefalı
Kuşun yuvası ormanlarda

Sonra sisli sonbahar günleri geldiğinde
Kuş susar soğuklar başlamadan önce
Ah, ne yazık, mutlu olmak zorunda
Kuşun ölümü ormanlarda

SEVGİLİLER

Nerde o sevgililer nerde
Ölüm pazarından ötede
Bizden çok daha mutlular
Burdan çok daha güzel bir ülkede

Mavi göğün yüceliğinde
Meleklerin ta yanında
Övgü sevgi şarkıları tutturmuşlar
İsa'nın Annesine

Ey aklar içindeki nişanlı
Çiçeklerle donanmış bâkire
Acının soldurduğu
Terk edilmiş cânan

Sonsuz derinliğiyle Cennet
Gülümser gözlerinizde
Yakınız göklerde, o kutlu yerde
Yeryüzünün sönen meşalelerini

BÜYÜKANNE

Üç yıl olmuş nerdeyse öleli büyükannem
Ne iyi kadındı. Gömülürken
Akraba eş dost tanıdık tanımadık
Ağlamış sızlamıştı ta yürekten

Yalnız ben dolaşıp durmuştum evde
Üzgün olacak yerde şaşkın. Ayıplamıştı biri beni
Tabutunun başında sessiz
Kupkuru gözlerle böyle durulup bakılır mıydı

Şamatalı yas çabuk geçip gitti
Üç yıl boyunca, tatlı acı olaylar,
Başka heyecanlar, sarsıntılar, yıkılışlar
Silip götürdü herkesin gönlünden o günün anısını

Yalnız benim gözümde canlanır o an ve ağlarım sık sık
Üç yıl boyunca, artarak günden güne,
Bir ağacın gövdesine yazılmış bir ad gibi
Ruhuma işleyerek ilerler boyuna hâtırası

CHARLES BAUDELAIRE

(1821 - 1867)

CYTHERE'E YOLCULUK

Kalbim, bir kuş gibi, hür ve şen şatır
Uçuyordu kanatlar gergin; halatlar gergin
Ve gemi kayıyordu, ışık saçan güneşin
Sarhoş ettiği melek, sularda ağır ağır.

Bu kara, bu mahzun ada hangisi?
Bu Cythère, şarkıda yaşayan diyar;
İhtiyar çocuklara Eldorado ninnisi;
Halbuki zavallı bir toprak, dostlar!...

Tatlı sırlar adası ve kalp bayramlarının
Tutmuş meşhur Venüs'ün güzel, mağrur hayâli
Bir koku gibi, deniz ve göğünü, anlarsın.
Aşk, bahtsızlık doldurur ruhlara onun eli.

Yeşillikler, açılmış çiçeklerin ülkesi,
Yok sana kapılmamış tek millet, tek bir kimse.
Havanda öyle uçar dindar kalplerin sesi
Gül bahçesi üstünde koku nasıl yüzerse.

Veya bitmez ötüşü vahşi bir güvercinin...
– Cythère artık pek zayıf insanların toprağı;
Artık bir çakıl çölü, çığlıklar acı, derin.
Buna rağmen var bence bir tuhaf başkalığı.

Bu bir tapınak değil, bir orman gölgesinde,
Ki bir genç rahibenin, – çiçeklerle sevişmiş –,
Gittiği yer, vücudu sır alevinde pişmiş,
Rüzgârların varlığı eteğinin sesinde...

Fakat işte sahili ta kökünden uçuran
Kuşlarla yelkenleri birbirine katan su!
Gördük ki üç ayaklı bir darağacıydı bu,
Siyah bir selvi gibi gökten apayrı duran.

Biraz önce asılmış genç avları üstüne
Çullanmış yiyorlardı çılgın yırtıcı kuşlar.
Kâfir gagalarını can evine sokmuşlar
Her kanlı noktasından, gözleri döne döne..

Gözleri iki delik, karın kısmı boşalmış,
Kalçaları üstüne akıyor barsakları.
Cellâtlar ağza kadar iğrenç zevklere dalmış,
İğrenç zevklere batmış gaga ve kursakları.

Ayakları altında, bin ağızlı bir sürü,
Burun havaya kalkık, fır fır dönüyorlardı.
En büyüğü ortada, çığrışıyorlar: "Yürü."
– Bir cellat dört yanında binbir yardımcı vardı. –

Ey Cythère'in, çok güzel bir semanın çoçuğu
Bütün bu acıları sessizce çekeceksin!
O hayasız tapınman sebebi işkencenin;
Mezardan mahrum eden, günahların soluğu.

Senin acın yazılı en duygulu yerime!
Görünce seni yavrum, o sarkık kol ve elleri,
Yükseliyor bir kusma gibi ta dişlerime
Eski acılarımın kabarık, uzun nehri.

Ey aziz hâtıralar şahı biçare şeytan!
Senin önünde duydum, panter ve kargaların
Kuvvet ve şiddetini, çene ve gagaların,
Didik didik edecek kadar bana can atan.

– Sema câzibedardı, deniz bir su, yekpâre;
Fakat her şey kapkara ve kanlı benim için.
Bir hüzün sisi sarmış ne yazık ki çepçevre,
Kalın bir kefen gibi, etrafını kalbimin.

Senin adanda Venüs! Buldum bir tek şey gerçek;
Gölgemin asıldığı hayalî bir sehpa, ah!
Tiksinmeden vücut ve kalbimi seyredecek
Kuvvet ve cesareti ver bana Rahim Allah!

ARTHUR RIMBAUD

(1854 - 1891)

BİT KIRAN KIZLAR

Kırışır kıpkızıl acılarla çocuğun alnı
Daha cıvıl cıvılken düş arıları yüzünde bozbulanık
Yatağına yaklaşır alımlı ablaları
Zarif parmaklarıyla tırnakları gümüşten

Oturturlar çocuğu pencere kıyısına
Geniş açık pencere gök bir çok çiçeği orda yıkar
Ve çocuğun çiğ yağan kabarık saçlarının arasında
Gezdirirler ince, korkunç, çarpıcı parmaklarını

Dinler şarkısını çocuk o ürkek solukların
Çiğ ve bitki ballarında çiçekler açan
Kesilen sık sık öpüş istekleriyle küçük ıslıkların
Belki de tükrük alışverişinden ağızla dudakların

İşitir çarpışını siyah kirpiklerinin sessizlikler altında
O kokulu kirpiklerin. Ve o tatlı mıknatıslı elleri
Çıt çıt yapar boyuna loş bir umursamazlıkta
Ve o şahane tırnaklar arasında minicik bitlerin can
verişi...

Ve derken yükselir bardakta bir tembellik şarabı
Rüya gören sayıklayan bir armonikanın sesi
Ve çocuk ta canevinde duyar okşamaların
yavaşlamasıyla ayarlı
Ansızın kabaran sonra eriyen tükenen sönen bir
ağlama isteğini

PAUL VALERY

(1871 - 1945)

NARLAR

Açılan açılıveren narlar
Tanelerini ha bıraktılar ha bırakacaklar
Sanki şehzade alınlarıdır görünen
Saray pancurlarının aralığından

Aygın baygın narlar güneşe durursanız
Çalışmanın gururuna, kapılacaksınız
Kadife perdeleri kırma
Parçalama işine

Ve sert altın kabuk bile
Bükülmez bir bileğin gücüyle
Yarılır da saçar mercan ve yakuttan özsuyunu

Ah, bu ışıklı, ışıltılı kırılışlar
Gizliden gizli mimarîleriyle
Hülyalatırlar bana sırrına erdiğim bir ruhu

ATEŞ KUŞU

Amansız kuş! Bütün gece öttün durdun
Sabaha kadar yıldızlar yağdırdın göğe
Nefis bir dinleyişin Kafdağı güneşine
O yumuşak öfkenle götürüp götürüp getirdin beni

Ruh delik deşikti kader mıhlanmış gibi
O keskin o dönüşsüz o büyülü bakışın
Küle çeviriyordu düştüğü yeri
Ey yüceye eren ses, özbenliğimin sesi

Gölgede şafak çok güzel bir günün yüzünü çizer
Gün boş bir manzaradır artık
Çok önceden zaten bir hiç olmuş benim için

Yüzü olmayan bir gün nedir, neye benzer
Hiç! Yüzünü geceye doğru dönmüş ruhum
Reddeder şafağı, taptaze gündüzü de

DÜZMECE ÖLÜ KADIN

Alımlı mezar üzerinde, künhüne erilmez anıt üzerinde
Bağış saçan yorgun yüzünün çizildiği
Gölgelerle, terkedişlerle, harcanmış aşklarla!
Düşüyor, devriliyorum, ölüyorum, ölüyorum senin
üzerinde

Alçakgönüllüce, sevgi dolu bir gönülle,

Yere serilmiş kitâbenin üzerine uzanıp da
Külden yapılmış gizli boşluk çağırınca beni şölenine
Görünüşte ölü bu kadın, hayatın geri döndüğü kendisinde,
Titrer, açar yeniden gözlerini, aydınlığa boğar beni,
Isırır ve yeni bir ölüm çıkarır benden boyuna

Hayattan daha değerli

PAUL CLAUDEL

(1868 - 1955)

KUTLU ÖĞLE

İşte oldu öğle. Tanrıevi açık. Girelim.
İsa'nın Annesi, tapınmaya gelmedim.

Sunacak hiçbir şeyim yok ve hiçbir şey, isteyeceğim:
Geliyorum yalnız sana bakmak için Anneciğim.

Sana bakmak, ağlamak sevinçten; olmak farkında,
Ben senin oğlunum ve sen, orda.

Tükenişi varlığın, durduğu akışın,
Öğle!

Seninle olmak Meryem, olduğun o yerde...

Tek kelime söylemeksizin yüzüne bakmak;
Gönlü, öz diliyle şakımaya bırakmak.

Tek kelime söylemeksizin şakımak çünkü gönül dolu
ağzına kadar
Karatavuk gibi bulur hemencecik düşüncesine uygun
kesik vuruşlar

Çünkü sen güzelsin, lekesiz çünkü sen.
Sonunda kavuştuğumuz kurtuluş ve iyilik içinde yüzen
kadın, sen.

Bir varlık, ilk yüceliği içinde ve son ucuna varmış
yaratılmışlığın.
Tanrı'dan geldiği gibi tanla birlik, cevheri içinde
hürlüğün ve aydınlığın.

İsa'nın Annesisin, anlatılamaz öylesine el değmemiş,
Kollarının arasında gerçek ve tek umut ve tek yemiş.

Çünkü sensin kadını, cenneti
unutulmuş eski şefkatlerin,
Kavrar yüreği, ağlatmaya hazır insanı,
gözlerin!
Çünkü beni kurtardın, çünkü kurtardın
Fransa'yı;
Çünkü bir dertti sana bencileyin Fransa.

Çünkü her şeyin çöktüğü saatte geldin
kurtardın Fransa'yı;
Çünkü kurtardın Fransa'yı bir kez daha.

Çünkü bak, ne ışıklı öğle, çünkü
aydınlığındayız seninle.
Çünkü sen bütün gün orda, çünkü sen

Meryemsin, tek varsın, yaşıyorsun ya;
İsa'nın Annesi, bin teşekkür sana.

KUTSAL EKMEK

Fransa'da ayinde çocukların en çok sevdikleri an
Korodaki çocuğun mihraptan inip onlara doğru
yürüdüğü zaman

Elinde büyük bir sepet vardır, ekmek dilimleri dolu içi,
alınacak
Pazardır, çıkmak için önceden açmıştır biri kapıyı. Ötüşen
kuşlar, cıvıldayan kuşlar vardır ve sonsuzca geniştir
toprak

Fakat tam elini sepete daldırdığı anda çocuğun kalbi
Bu meyveyi ağza götürmüş ve yemiş olmanın duygusu
içinde, bir zamanlar Dünya cennetinde Âdem'in içten,
masumca fakat gösterişle yaptığı gibi

Kim söyleyebilir şu çocuklardan birinin hayatla yüzyüze
gelmediğini şu anda burada,
İlk defa yaşamadığını bu garip duyguyu, iç sıkıntısını,
içten yıkılmayı şerha şerha;

Bir takım şeyler özlemediğini ve çekici ve tek istenen.
Ki onun çevresinde her şey yetersiz ve güçsüz kökten.

İşte aşk dedikleri bu, yahut arzu dedikleri bu,
Çoğunda sık sık bir doğan, bir batan duygu.

Fakat, o, bu ekmek parçasını avucunda sıkıp durur ve
ağzına götürmemeyi düşünememesi gerekirken
İçinden duyar kendisine dikkatle baktığını birinin, belki
boyuna yaklaşan, fakat daima yabancı ve uzak kalan
böyleyken.

O yalnız biliyor ki bu varlık ötekiler arasında oradadır
ve zamanından önce ona kaldıramaz gözleri hiçbir güç.
Fakat tarlakuşunun kendini yırtarcasına ötüp durduğu
ve insanların büyük gürültülerle ayağa kalktıkları gün

O mağrur ve titiz el, içimizi ısıtan bu kız kardeşin
gülümsemesini alsın diye kendi yoluna,
Gönülde onunla olunur ve onunla birlikte hazırlanır ne
lâzımsa.

BALAD

Bir vakitler de bir çok kere yola çıkmıştık ama bu
seferki iyi.
Tren kalktı durmaz artık, bizi sevenler, Tanrıya
ısmarladık sizi.
Bu sahneyi nice nice tekrarlamıştık bilirsiniz ama bu
seferki iyi.
Düşündünüz mü öyleyse neden sizden kopamıyorum
iyi diye? Görüyorsunuz ya hâl öyle değil, iş, bu iş
öyle kolay değil.
Tanrıyaısmarladık anne. Neden bir umduğu olanlar
gibi ağlamalı?
Değişmeyen, kendinden ötesi ve başkası olamayan şeyler
bir damla göz yaşına değer mi?
Bilmiyor musunuz, ben gelip geçen bir gölgeyim. Siz de
öyle. Bir gölge, bir görünüş.

Ki biz artık bir daha size doğru geri dönmeyeceğiz.

Bütün kadınları arkamızda bıraktık, gerçek eşleri ve
öbürlerini ve nişanlılarımızı.
Bitti kadınlar, çocuklar kaygısı ve işte yapayalnızız ve
kuştan hafifiz şimdi.
Bununla birlikte, bu karanlık, bu ihtişamlı, bu son
anda bile,
Ko yüzünü göreyim, hâlâ göreyim, hep göreyim,
ölmeden ve bir yabancı olmadan önce.
Artık bir daha burda olmayacağım o minik andan
önce bırak hâlâ yüzünü görmekte olayım!
Bir başkası olmadan önce.
Bari iyi bak o çocuğa, o kavuşacağın çocuğa, bize
bizden doğan çocuğa,
Benim etimden, benim ruhumdan olan, ama bir
başkasına baba diyecek olan o çocuğa.

Ki biz artık bir daha size doğru geri dönmeyeceğiz.

Tanrıya ısmarladık, dostlar! Güveninize, inancınıza
lâyık olmak için çok uzaklardayız şimdi.
Yalnız, biraz serüven, şenlik ve dehşet.
Ama işte hiç boş bırakılmamış, dost ve güvenli ülke.
Kendimizde, bir coşkunluk anımızda verilmiş bir şey
gibi tutarak, bilgiyi,
İnsanın insana yâr olmayacağı bilgisini ve kendini diri
sanandaki ölümü kendimize ayırmamız gerek,
kendimize bırakmamız.
Bizden kopmayacaksın, sen, kesin, yırtıcı ve boş bilgi,
faydasız eşyamız!
"Sanat, ilim, hür hayat..." – Kardeşler! Sizinle benim
aramda ne vardır?
Bırakın gideyim tek başıma, ki bir gün beni rahat
bırakmamıştınız.

Ki biz artık bir daha size doğru geri dönmeyeceğiz.

GUILLAUME APOLLINAIRE
(1880 - 1918)

MİRABEAU KÖPRÜSÜ

Seine akıyor altından Mirabeau Köprüsünün
Ve bizim aşklarımız
Hatırlamalı mıyım durup dururken bugün
Sevincin çıkageldiğini hemen ardından güçlüğün

Çal sevgili saat gel sevgili gece
Ben kalıyorum günler gidiyor sessizce

Ellerimde ellerin kalalım yüzyüze
Kollarımızın köprüsü
Altından geçsin yüze yüze
Sonsuz bakışlar bitkin dalgalar dizdize

Çal sevgili saat gel sevgili gece
Ben kalıyorum günler gidiyor sessizce

Aşk bu akan su gibi akıp gidiyor akmaktadır
Aşk akıp gidiyor
Yaşamak gibi umut gibi ağır
Kör ve sağır

Çal sevgili saat gel sevgili gece
Ben kalıyorum günler gidiyor sessizce

Geçiyor günler geçiyor haftalar
Ne geçmiş zaman
Ne geri dönecek aşklar var
Mirabeau Köprüsünün altından Seine akıyor akar

Çal sevgili saat gel sevgili gece
Ben kalıyorum günler gidiyor sessizce

MAX JACOB
(1876 - 1944)

ŞAPKA SATICISI

Bir elma ağacının üstünde uçtu güvercinler
Avcılar koştu güvercinler uçtu
Hırsızlara gün doğdu derman için bir tek elma yok
Yalnız bir sarhoşun şapkası kaldı
En alçak dala asılı
İyi sanat doğrusu şu şapka satıcılığı
İllâki sarhoş şapkası satıcılığı
Hendeklerde mi dersin
Çayırlar üzerinde mi ağaçlar üzerinde mi
Bul bulabildiğin kadar şapka

Yenileri ise daima Kermarec'te bulunur
Kermarec Lamnion'da şapka satıcısı
Rüzgârdır onun için çalışan
Bense küçük bir terzi
Ben de şapka satıcısı olacağım
Elma şarabı çalışacak benim için
Ve Kermarec kadar zengin olduğum zaman
Elma şarabı için elmalar veren bir elma bahçesi
alacağım
Ve ehli güvercinler
Bordeaux'daysam şarap içeceğim
Ve güneşin altında yürüyeceğim alnım açık!

SAINT-JOHN PERSE

(1887 - 1975)

ANABASE

VII

Oturup durmayacağız hep bu sarı topraklarda, bu mutlulukta..

Yaz daha geniş İmparatorluktan, alanın karatahtasına asan kat kat iklimleri. Geniş toprak, yüzü üstünde, bir uçtan bir uca kül altındaki solgun korunu yuvarlıyor. Kükürt renkli, bal renkli, ölümsüz şeylerin renginde, öbür kışın samanlarıyla yanan, ışıyan otlarıyla her toprak ve bir tek ağacın süngerinden çeker gök kendi mor meneviş şekerini.

Mikalı taşlardan bir yer! Rüzgârın sakallarındaki bir tane, bir tohum değil. Ve yağ gibi bir ışık. – Göz kapakları aralığından tepelerin çizgisine beni bitiştirir ya, bilirim balık kulağı alacasındaki taşları, ışık peteklerindeki sessizliğin arı oğullarını. Ve kalbim bir çekirge sürüsünden tasalanır.

Kırkma zamanının tatlı develeri, ebegümeci renkli yara izleriyle bezeli, ki, tarım tarla göğünün nimetleri altında sürüp giden tepeler – ki ovanın kızgın sarı beyaz alevleri üstünde yol alırlar sessizce ve sonunda diz çökerler hülyaların dumanı içinde, işte ta orda halk yok olur toprağın ölü tozlarında.

Bunlar beklenmedik bağların maviliklerine giden sakin ulu çizgilerdir. Toprak bir noktadan daha olgunlaştırır fırtınanın menekşelerini; ölü ırmakların yerine yükselen bu kum bulutları da yüzyılların yolculuk pelerinleri.

Ölülerin hatırı için daha yavaş bir sesle, gün içinde daha yavaş bir sesle. Onca yumuşak insan yüreği, nasıl bulabilir ölçüsünü?.. "Size diyorum, ruhum! Ruhum bir atın kokusundan bütün bütüne karanlık". Ve birkaç büyük kara kuşu, batıya doğru havalanırken, usta taklitçileridir deniz kuşlarının.

Solgun göğün doğusunda, körün çamaşırlarıyla sıkı sıkıya örtülü kutsal bir yer gibi, kâfur ve boynuz kanserlerinin dönüp durduğu yerde sakin bulutlar toplanıyor... Bir soluğun bizimle çatıştırdığı dumanlar! Toprak, böceklerden saklarıyla her şeyi yakalıyor, toprak harikalar doğuruyor...

Ve öğleyin, mezarların yatı taşlarını ünnap ağacı patlattığı zaman, insan gözkapaklarını yumar ve yıllar içinde tazeler... Ölü tozlar yerine hülya şövalyeliği; ey bize kadar bir rüzgârın saçlarını dağıttığı boş yollar! Düğününde nehirleri bulunduran savaşçıları nerde bulmalı, nerde bulmalı?

Karada akar büyük suların gürültüsünde, toprağın her tuzu titrer düşlerde. Ve ansızın, ay! ansızın mı bu sesler bizi ister? Nehirlerin mezarlığından bir aynalar halkını kaldırınız ki, arka arkaya gelen yüzyıllar içinde, hesap sorsunlar! Zaferime taşlar kaldırıp dikiniz, sessizliğe taşlar dikiniz ve buraların nöbet yerlerinde, geniş şoseler üstünde yeşil bronzdan şövalyeler...

(Büyük bir kuşun gölgesi yüzüme vurup geçiyor.)

JACQUES PREVERT

(1900 - 1977)

BU AŞK

Bu aşk
Öyle şiddetli
Öyle ince
Öyle yumuşak
Öyle ümit kırıcı
Bu aşk
Gün gibi güzel
Ne zaman ki hava bozuk
Hava gibi bozuk
Bu aşk öyle gerçek
Bu aşk öyle güzel

Öyle bahtiyar
Öyle neşeli
Ve öyle alaycı
Korkudan tiril tiril sanki karanlıktaki çocuk
Sanki sakin bir adam gecenin ortasında
Ele korku veren bu aşk
Konuşma gücü veren
Onları sarartıp solduran
Bu gözcü aşk
Çünkü biz onları gözledik
Yareli alnı kareli sad pareli kaçtır biteli koğulalı unutulalı
Çünkü biz onu yaptık yareli alnı kareli sad pareli kaçtır
biteli koğulalı unutulalı
Bu aşk tepeden tırnağa
Hâlâ öyle canlı
Ve tepeden tırnağa güneşlik
Bu benimki
Bu seninki
Bu olup biten şey

Bu daima yeni
Ve değişmeyen
Bir bitki kadar gerçek
Bir kuş kadar titrek
Yaz kadar canlı kadar sıcak
İkimizin de yapabileceği
Gitmek ve gelmek
Yapabileceği unutmak
Ve sonra yeniden uyumak
Yeniden uyanmak acı çekmek ihtiyarlamak
Hâla uyumak
Ölümün rüyasını görmek
Gülümsemek ve gülmek
Ve gençleşivermek
Aşkımızsa orda kalır
Katır gibi inatçı
Arzu gibi canlı
Hafıza gibi zalim
Pişmanlıklar gibi hayvan

Hâtıra gibi yumuşak
Mermer gibi soğuk
Gün gibi güzel
Bir çocuk gibi titrek
Ve bize bakar gülümseyerek
Bize her şeyi anlatır hiçbir şey söylemeden
Ve ben onu titreyerek dinlerim
Ve ben haykırırım
Ben senin için haykırırım
Ben benim için haykırırım
Ben sana yalvarırım
Senin için benim için bütün sevişenler için
Ve sevilenler için
Evet ben ona yalvarırım

Senin için benim için ve el için
Tanımadıklarım için
Kal orda
Orda ki sen ordasın
Orda ki önce de ordaydın
Kal orda
Kımıldama
Ordan gitme
Seven sevişen bizler
Seni unuttuk
Sen bizi unutma
Biz sana ancak toprak üzerinde sahiptik
Koma bizi birbirimizden soğumıyalım
Daima uzak daha uzak çok uzak
Nerde olursan ol orda
Sen bize hayat işareti ver

Sonra çok geç çok geç bir ormanın ıssız bir köşesinde
Hâtıra ormanının
Birdenbire çık önümüze
Elini uzat bize
Ve bizi kurtar

GUILLEVIC

(1907 - 1997)

KAYALAR
I

Kayalar bilmez
Konuşur durursunuz onlardan

Avuçlarında başlayıp biten
Büyüklüktür yalnız

Ve unutmak geliş gidişini yanıp sönüşünü denizin
Güneşlerin kırmızı

II

Gülmek ağrısını duymazlar
Yahut sarhoş olmak

Karanlık ortasında
Ateş yakmazlar

Çünkü hiç mi hiç
Korkmazlar ölümden

Korku bir konuk
Yuvalarında

Onlar deli ve çılgın
Gerçeği çırılçıplak görürler

III

Ve sonra sevinç

Düşmanı bilmekten
Yaşayabilmekten doğan

Kıyılarda
Taşları çekmesine rağmen

Dalga ve rüzgârların
Öğle uykusunda oldukları zaman

IV

Onlar suratlarını gezdirmezler
Bir azap gibi

Onlar gezdirmezler suratlarını
Sizin neler neler okuduğunuz

V

Onlardadır dans
Onlardadır alev
Yeter ki iyi bulsunlar sevsinler

Onların önünde değil bu manzara
Onlardadır

Bu onların derinliklerinin dansı
Ve her şeyi gören deliliklerinin

Bu alev onlarda
Harlı ateşin özünden gelen

VI

Tapınak olmak istemez kayalar
Orda huzur rahat ve gurur

Düşmanla karşı karşıya
Düşmanla çevrili olmak

Adıyla sanıyla sevinci
Onlara yalnızlık getirir yalnızlık yalnız

Deniz ister kapkara olsun ister bulanık
İster masmavi

VII

Onlar onları çevireni duyuyorlar
Onlar onları çevireni biliyorlar

Belki kutsal buldukları için eğilirler bazen
Onları sınırlandıranın önünde

Yıldıklarından değil
Bu büyük kuvvete karşı

VIII

Bazen onların geceleri içinde
Bir ses duyulur bir ses
Uzun uzun çınlayan

Ve kaybolur her zerresi onların
Korkunç bir korkunun içinde

Bir sesten ibarettir
Artık onlar

IX

Olur ki bir kaya
Kopar ve düşer

Soluk soluğa düşer
Şırıl şırıl denize

Artık onlar taştır
Taş yığılı yalnız ve yalnız taş

Bir dans yeri
Dansın yok ettiği

X

Felâket ne orda ne burda
Kendi kendinin dışında olmakta

Çılgınlığın kör olduğu
Boz bulanık gördüğü zaman

Bir kayanın hâtırası olmak
Ve uzanmak dışa dalgalara

PAUL GILSON

(1906 - ...)

Şu taşlık yolda kendimi yalnız buluyorum yeni bir
benle artık beni istemeyen

★

Kendi kendimle yabancı bir dille konuşurum

★

Bana kalıyor bir bakış kendim için alıkoyduğum
Dünyanın son gözlerinden kurtardığım tek ışık

★

Kendimde ölü harflerden ötesi uzağa...

★

Değersiz ve gereksiz bir gül. Devler hayvanlaşıyor.
Fakat ben biliyorum orda geriye dönenlerin yığın yığın
olduğu yerde
Kuyruklu yıldızların saçlarına bağlı mâsum insanlar
Zamanların gecesinden bile kurtaracaklardı seslerini

★

Başşehirler söylersiniz benim için şarkınızı
Kalbsiz bir dünyada kalb size söylerse

★

Ölüm gülümsüyor arasından mimozaların

★

Balık tutan kedi sigara içen köpek
Siz bana arkadaşlık ettiniz
Kelebek ülkesinden
Ay Simidine kadar

★

Ey hâtıra, ey mavna
Seni camdan dibine kadar boşaltacak mıyım
Ki orda izleri var katillerin başparmaklarının.
Ve son trenleri kaçıran.

Ki orda arabacı kapılarının altında
İlk olarak nöbet tutmak ne talih
Bir Avrupa öksüzü gibi

SALVATORE QUASIMODO

(1901 - 1968)

BİR BAŞKA LAZAR

Gün gelir
Kış, çok uzak yerlerin dibinden gelir
Sarı koyu çanlar çalar buğulu vâdilerde
Ormanlardan bir ses yükselir
Dünya resminin apışıp kaldığı
Ansızın döner ve açılır senin taşın

İÇİNDEKİLER

7 Birkaç Söz

GERARD DE NERVAL
13 Ormanlarda
15 Sevgililer
17 Büyükanne

CHARLES BAUDELAIRE
21 Cythére'e Yolculuk

ARTHUR RIMBAUD
29 Bit Kıran Kızlar

PAUL VALERY
33 Narlar
35 Ateş Kuşu
37 Düzmece Ölü Kadın

PAUL CLAUDEL
41 Kutlu Öğle
45 Kutsal Ekmek
48 Balad

GUILLAUME APOLLINAIRE
53 Mirabeau Köprüsü

MAX JACOB
57 Şapka Satıcısı

SAINT- JOHN PERSE
61 Anabase- VII

JACQUES PREVERT
67 Bu Aşk

GUILLEVIC
75 Kayalar

PAUL GILSON
87 Şiirlerinden Parçalar

SALVATORE QUASIMODO
93 Bir Başka Lazar